

Bijlage 3 Overzicht adviezen Commissie Van Geel en uitwerking door het kabinet

1. adviezen die wij nu of binnenkort gaan uitvoeren
2. adviezen die vragen om een nadere uitwerking maar naar verwachting met binnen de bestaande (uitvoerings- en financiële) kaders kunnen worden overgenomen en
3. adviezen die grote consequenties hebben voor de uitvoering en de benodigde middelen

NR	Advies	Scope ¹	Cat.	Uitwerking
1	Schade			
1.1	Het IMG stelt een plan op om schadeherstel in natura zo veel mogelijk te stimuleren.	A	1	Op 6 oktober jl. (Kamerstuk 33529, nr. 1175) is de Kamer geïnformeerd over de nieuwe wijze van schadeafhandeling met de uitwerking van maatregelen 3 en 5. Het uitgangspunt bij de schadeafhandeling wordt daadwerkelijk herstel. Bewoners met schade krijgen de mogelijkheid om alle schades in hun woning tot €60.000, die naar hun aard mijnbouwschade kunnen zijn en niet al eerder zijn afgehandeld, te laten herstellen zonder causaliteitstoets.
1.2	Het kabinet houdt de vaste vergoeding zo laag mogelijk binnen de grenzen van wat noodzakelijk is voor uitvoerbaarheid door het IMG.	A	1	Daarnaast zal het IMG de vaste eenmalige schadevergoeding (VES) verhoogd naar €10.000. Ook zal het IMG naar verwachting vanaf het derde kwartaal van 2024 een vergoeding (forfaitair) bij herhaalschade gaan uitkeren.
1.3a	Het kabinet zorgt dat gemaakte beloftes uit 'Nij Begun' nagekomen worden en voorkomt nieuwe wijzigingen in de wijze van schadeafhandeling (terugwerkende kracht)	A	3	De commissie adviseert dat oude schademelders eerder afgewezen schademeldingen opnieuw moeten kunnen indienen. Zoals toegelicht in de Kamerbrief 'Omgang met in het verleden door NAM/CVW afgewezen schade' (dd. 22 januari jl. Kamerstuk 33529, nr. 1209) kunnen al deze reeds genomen besluiten niet worden herzien. Wat wél kan, en wat het IMG ook gaat doen, is dat iedereen die in het verleden een lager schadebedrag dan € 10.000 heeft ontvangen, alsnog dit bedrag aangevuld kan krijgen tot € 10.000. Hiermee wordt opvolging gegeven aan een belangrijk deel van het advies Van Geel. Deze aanvullende vaste vergoeding biedt mogelijk niet voor iedereen een uitkomst. Bewoners met omvangrijkere schade die eerder door de NAM of het CVW is behandeld en (gedeeltelijk) afgewezen, zullen hier mogelijk onvoldoende oplossing in zien. De kwestie is echter zeer complex, zowel met het oog op uitvoerbaarheid als met het oog op de wens om geen nieuwe, moeilijk uitlegbare verschillen te creëren. Daarom zal EZK de komende tijd met IMG de reeds gestarte verkenning naar afgewezen NAM schades voortzetten en verdiepen, mede in overleg met de maatschappelijke organisaties en regio.
1.3b	De commissie ziet geen aanleiding om de verschillen die zijn ontstaan ten aanzien van de waardedatingsregeling weg te nemen.	A	1	De commissie constateert dat bestaande verschillen deels al worden ondervangen door bijvoorbeeld de start van de regeling voor waardedaling van niet-woningen. Hierdoor komt er voor particulieren en ondernemers een gelijkwaardige behandeling. Tevens zien zij geen aanleiding om het gebied waar waardedaling wordt vergoed ter discussie te stellen omdat zij

¹ Aardbevingsgebied of Versterkingsgebied

				de methode van Atlas Research rechtmatig achten. Ik herken en ondersteun hierin de conclusies van de commissie en het voorstel heeft geen bijzondere impact op de uitvoering.
1.4	Het IMG beoordeelt iedere aanvraag voor de regeling immateriële schade op basis van de nieuwste feiten.	A	1	De commissie Van Geel constateert met betrekking tot de regeling voor immateriële schade dat er drie soorten verschillen zijn ontstaan; tussen bewoners binnen hetzelfde huishouden, tussen bewoners van verschillende huishoudens en verschillen tussen huurders en eigenaren. Verschillen binnen gezinnen en tussen huurders en woningeigenaren worden weggenomen door maatregel 8 in de kabinetsreactie en de eerder door het IMG aangekondigde verruiming van de regeling immateriële schade. Omdat deze resterende verschillen niet goed weg te nemen zijn, adviseert de commissie om een gelijkwaardige procedure centraal te stellen. Dit houdt in dat voor elke bewoner de nieuwste feiten over de veiligheid van de woning, de omvang van de schade en de doorlooptijd worden meegewogen in het beoordelen van de hoogte van immateriële schadevergoeding. Op dit moment werkt het IMG eraan om in de toekomst voor veranderende situaties een aanvullende aanvraag mogelijk te maken.
1.5	EZK laat de waardevermeerderingsregeling als zelfstandige regeling aflopen en neemt deze op in de algemene verduurzamingsregeling die de commissie voorstelt.	A	2	De commissie constateert dat verschillende andere regelingen hetzelfde doel als de waardevermeerderingsregeling dienen, namelijk verduurzaming en tegemoetkoming voor de overlast bij de schadeafhandeling. Hierom adviseert de commissie de waardevermeerderingsregeling op te heffen en over te laten lopen in een bredere verduurzamingsregeling. Het kabinet is het eens met dit advies. Echter, op 24 oktober jl. heeft de Tweede Kamer zowel een motie als een amendement aangenomen inzake de waardevermeerderingsregeling. Hiermee wordt de regering opgeroepen de regeling te verlengen tot 1 februari 2025, en nieuwe doelgroepen (ondernemers, kerken en maatschappelijke instellingen) toe te voegen. Ik heb zowel motie als amendement ontraden, en daarbij aangegeven voornemens te zijn de regeling af te bouwen en geen nieuwe doelgroepen meer toe te voegen. Desalniettemin zijn beide aangenomen en ziet het kabinet zich genoodzaakt gehoor te geven aan deze oproep. Per 1 februari 2024 zou de regeling aflopen. Het kabinet heeft besloten de regeling tot 1 februari 2025 in ongewijzigde vorm te verlengen. Het toevoegen van de aanvullende doelgroepen vergt nadere uitwerking en is op deze korte termijn niet uitvoerbaar. In de voorjaarsbesluitvorming 2024 zal het kabinet vervolgens bezien of/op welke wijze het toevoegen van de nieuwe doelgroepen gedekt kan worden.
2	Veiligheid			
2.1	NCG gaat met bewoners die deel uitmaken van de versterkingsoperatie in gesprek over de benodigde versterking en een passende oplossing.	V	1	De commissie Van Geel constateert dat er bij bewoners in de versterkingsscope van NCG verschillen zijn ontstaan in de uitvoering van versterking. Door met bewoners in gesprek te gaan, wordt er gezocht naar een passende oplossing voor hun zorgen. Momenteel past NCG dit al toe in de vorm van maatwerk, binnen de bestaande normen. Deze normen zullen gelijk blijven, aangezien een 'veiligheidsgevoel' voor elke bewoner anders kan zijn en niet subjectief vast te leggen is.
2.2a	NCG gaat proactief op zoek naar huizen in het aardbevingsgebied die een veiligheidsrisico lopen.	V	3	De commissie adviseert om actief op zoek te gaan naar huizen die nu buiten de versterkingsscope liggen maar die mogelijk wel een veiligheidsrisico lopen. Dit valt deels samen met advies 5 om gebiedsgericht van deur-tot-deur te gaan met één plan (schade, verduurzaming, en versterking). Gedeeltelijk wordt hier invulling aan gegeven van het out of

				scope advies van het ACVG en Dorpenaanpak. Verdere implementatie van dit advies heeft direct gevolg voor het zo snel mogelijk afronden van de versterkingsoperatie en heeft mogelijk financiële consequenties. Dit betreft ongeveer 150.000 adressen (het gehele versterkingsgebied).
2.2b	Beoordelingscriteria voor LOOV worden in lijn met het advies van het ACVG minder restrictief toegepast.	V	1	NCG houdt het Loket Opname op Verzoek (LOOV) open. De aanmelding hiervoor kan op een laagdrempelige wijze. Dit deel van het advies wordt al uitgevoerd en behoeft geen nadere actie.
3	Verduurzamen: Commissie adviseert dat iedereen in het aardbevingsgebied zijn huis zonder eigen bijdrage moet kunnen laten verduurzamen naar aardgasvrij-gereed			
3.1	Ministerie van EZK en BZK maken, in samenwerking met gemeenten, de provincie en de uitvoeringsinstanties een plan hoe zij de verduurzaming naar aardgasvrij-gereed uitvoeren en organiseren, waarbij prioriteit gelegd wordt bij de woningen in het versterkingsgebied (zoveel als mogelijk voor 2028 en anders snel daarna) en stapsgewijs wordt toegewerkt naar het aardgasvrij-gereed maken van het hele aardbevingsgebied voor 2035.	V+A	1	De commissie deelt de intentie die ook in 'Nij Begun' is opgeschreven om het aardbevingsgebied met voorrang te isoleren. Op dit moment is EZK, samen met BZK, provincie en gemeenten, bezig met de uitwerking van maatregel 29 uit Nij Begun en het maken van afspraken daarover. Hierbij kunnen ook afspraken worden gemaakt over prioritering.
3.2a	In het versterkingsgebied moet dit voor alle nog te versterken woningen (aantal: 10.000 à 12.000) zoveel mogelijk gereed voor 2028, en NCG faciliteert maar voert het niet per se uit.	V	2	De commissie adviseert dat voor bewoners die hun huis nog moeten versterken het isoleren zo veel mogelijk gefaciliteerd wordt door de NCG. Dit advies is tweeledig en gaat zowel over financiering en de hoogte van de subsidie als over de wijze van uitvoering. Voor woningen met een (middel-)zware versterking wordt dit reeds door de NCG uitgevoerd (maatregel 28). Voor de overige woningen in de versterking worden de uitgangspunten hiervoor toegelicht in de Kamerbrief.
3.2b	Voor de woningen die al versterkt zijn of geen versterking nodig hebben wordt voor bewoners gefaciliteerd dat zij de verduurzaming naar aardgasvrij-gereed zoveel mogelijk voor 2028	V	2	Voor bewoners in het versterkingsgebied, van wie de woning niet (meer) versterkt hoeft te worden, adviseert de commissie dat wordt gefaciliteerd dat zij de isolatie naar aardgasvrij-gereed in eigen regie kunnen uitvoeren. In de Kamerbrief worden de uitgangspunten hiervoor toegelicht. De hieraan verbonden uitvoerbaarheid en financiële consequenties zijn meegenomen in het opstellen van de uitgangspunten.

	in eigen regie kunnen uitvoeren. Bewoners kunnen gebruik maken van adequate begeleiding en (bouw)technische ondersteuning.			
3.3a	Het IMG biedt bewoners in de rest van het aardbevingsgebied die kiezen voor schadeherstel in natura de mogelijkheid de verduurzaming naar aardgasvrij-gereed waar gewenst en waar mogelijk te koppelen aan herstel van de schade (door IMG of in eigen regie).	A	3	Zie hiervoor de Kamerbrief. Een dergelijke logische koppeling tussen schadeherstel en verduurzaming lijkt op voorhand in veruit de meeste gevallen echter niet aanwezig. Het meenemen van verduurzaming door het IMG bij de afhandeling van schade in natura is niet mogelijk. In haar uitvoeringsanalyse wijst het IMG op de aanvullende capaciteit en expertise die een dergelijke verduurzamingsinzet vraagt. IMG zou in het kader van daadwerkelijk herstel wel een doorverwijzende rol kunnen vervullen. Verduurzaming loopt verder via maatregel 28 en 29.
3.3b	De commissie adviseert dat bewoners in het aardbevingsgebied deze stap zonder eigen bijdrage kunnen zetten.	A	3	Een volledige vergoeding (100%) van de isolatiemaatregelen voor iedere bewoner in het aardbevingsgebied in de provincie Groningen en de drie gemeenten in Noord-Drenthe wordt binnen de huidige kaders niet uitvoerbaar geacht, onder andere omdat dit te veel druk op de uitvoering van de verduurzaming legt zodra deze vergoeding beschikbaar wordt gesteld: bewoners willen in dat geval mogelijk allemaal direct starten met isoleren. Daarnaast ontbreekt er financiële dekking voor de extra kosten. Voor deze bewoners blijft vooralsnog conform maatregel 29 uit Nij Begun een gedeeltelijke vergoeding beschikbaar. Een besluit hierover is aan een volgend kabinet.
3.4	EZK en BZK zorgen dat bewoners in het aardbevingsgebied gebruik kunnen maken van één regeling voor verduurzaming naar aardgasvrij-gereed óf dat zij ondersteund worden in het samenbrengen van de verschillende verduurzamingsregelingen ten behoeve van één subsidiebesluit of meerdere samenhangende besluiten.	A	1	Er zijn door de Kamer reeds twee moties aangenomen die een soortgelijke oproep doen als dit advies. ² Alhoewel het geheel samenvoegen van alle regelingen uitermate complex is en te veel drukt op de huidige uitvoering, zal ik me inzetten voor de ondersteuning van bewoners om de verschillende regelingen op een heldere en toegankelijke manier waar mogelijk te integreren zoals beoogd in deze moties. Conform het derde deel van de motie-Boulakjar/Vedder ³ wordt ook onderzocht hoeveel overlap er bestaat tussen de verschillende financiële regelingen die er voor Groningen beschikbaar zijn. Samen met de regio kijken we ook naar de mogelijkheden voor het bundelen van subsidies en vereenvoudigen van de aanvraag voor bewoners.
3.5	EZK en BZK sturen er samen met gemeenten op dat de capaciteit, materialen en infrastructuur voor	A	1	Gesprek over warmtenetten en netcongestie in de regio is reeds gestart.

² De motie-Boulakjar/Vedder (33529 nr. 1188) en de motie-Nijboer c.s. (33461 nr. 31)

³ Kamerstukken II, 2023/2024, 33529 nr. 1188

	warmtenetten en het elektriciteitsnet in het aardbevingsgebied op orde komen om het aardbevingsgebied aardgasvrij te kunnen maken.			
4	Perspectief			
4.1	Gemeenten zorgen samen met bewoners voor de voorwaarden om de leefbaarheid en sociale cohesie in het versterkingsgebied te kunnen verbeteren.	V	1	Het advies onderschrijft reeds genomen acties zoals het aannemen van de regiobouwmeester, de dorps-, gebieds- en wijkvisies en integrale lokale plannen van aanpak, waarin ook sociaaleconomische onderwerpen staan. Het advies is in lijn met de werkwijze sinds Nij Begun waarin de overheid bijdraagt aan de maatschappelijke cohesie en leefbaarheid in buurten, wijken en dorpen in het gaswinning gebied in Groningen en Noord-Drenthe.
4.2	Gemeenten krijgen extra mogelijkheden om met dorpen, wijken of buurten die dat wensen voorstellen te ontwikkelen voor (gelijktijdige) verduurzaming van hun dorp wijk of buurt naar het niveau van aardgasvrije woningen.			Zie advies 3
5	Gebiedsgerichte en centrale aanpak			
5	Organiseer met prioriteit in het versterkingsgebied onder centrale coördinatie een gebiedsgerichte deur-tot-deur aanpak om schadeherstel, verduurzaming en versterking (de laatste alleen in het versterkingsgebied) in samenhang en met prioriteit aan te pakken. Dit is een meerjarig proces dus pak bepaalde gebieden met prioriteit aan.	V	3	Zie 2.2.
6	Gestructureerde aanpak			
6	Een gestructureerde aanpak in de rest van het aardbevingsgebied, waarin complexe schade door het IMG met prioriteit wordt opgepakt.	A	1	Advies komt op hoofdlijnen overeen met de werkwijze van het IMG. Met Nij Begun zijn verschillende beleidswijzigingen ingezet die de voortvarendheid van de schadeafhandeling moeten bevorderen en nieuwe knelpunten helpen voorkomen. Zo beschikt het IMG sinds 30 september jl. over aanvullend budget en de bevoegdheid om knelpunten die volgen uit de wettelijke koppeling van de schadeafhandeling aan de aansprakelijkheid van de NAM op te lossen. Hiermee krijgt het IMG meer mogelijkheden om ook bij ingewikkelde situaties voor een

			<p>integrale oplossing te zorgen. Daarnaast ontstaat met Duurzaam Herstel voor het IMG meer ruimte om onderliggende constructieve gebreken die bijdragen aan het terugkeren of verergeren van bevingsschade, zoals een verzwakte fundering, te verhelpen. Wanneer toch knelpunten ontstaan heeft het kabinet meerdere gerichte maatregelen aangekondigd om deze gedupeerden te helpen. Zo zijn er de afgelopen maanden in overleg met de diverse betrokken partijen taskforces (MKB en Complexe particuliere situaties) ingesteld die zich gaan buigen over complexere trajecten van ondernemers en bewoners die een integrale benadering vergen om sneller tot een oplossing te komen. Ook is er een werkgroep Mestkelders gestart eind vorig jaar. Deze taskforces en werkgroep zijn een aanvulling op de reeds bestaande instrumenten. Om ingewikkelde dossiers op te lossen zijn er daarnaast al de reguliere escalatie binnen het IMG. Ook zullen het Interventieteam Vastgelopen Situaties en de Commissie Bijzondere Situaties de meest complexe gevallen blijven oppakken als vangnet.</p>
7	Governance en structuur		
7	EZK werkt samen met betrokken partijen een voorstel uit om de sturing, samenwerking en uitvoering te verbeteren zodat deze adequaat is om de langjarige aanpak goed uit te kunnen voeren en kan rekenen op draagvlak.	V+A 3	<p>Het merendeel van de adviezen beogen geen wijziging in de huidige uitvoering van het IMG en NCG en kunnen geïmplementeerd worden binnen deze kaders.</p> <p>Wanneer uit bewonersparticipatie en aanvullende gesprekken met de regio blijkt dat een beleidswijziging gewenst, uitvoerbaar en betaalbaar is, zal een heroverweging van de huidige structuur onvermijdelijk zijn. Aangenomen kan worden dat indien nodig, deze structuur dan ook gewijzigd wordt. Hiervoor zal EZK gesprekken met NCG en IMG geïnitieren. Het uiteindelijke besluit hierover ligt echter in handen van een nieuwe kabinet dat de verantwoordelijkheid draagt voor deze definitieve besluitvorming.</p>
8	Uitvoerbaarheid		
8	De staatssecretaris voert het gesprek met de uitvoerende instanties en (bouw)bedrijven over wat nodig en mogelijk is om de uitvoerbaarheid te bevorderen	V+A 1	EZK gaat met zowel met NCG en IMG in gesprek over de wijze waarop de uitvoerbaarheid van de adviezen van de commissie bevorderd kunnen worden en hoe hier praktisch invulling aan kan worden gegeven.